

Staalkaart #25, June 2014

Review of the CD containing 'The Feasts of Fear and Agony, 'Music for 3 instruments' and 'Improvisations', by Liesbeth Devos, soprano and Het Collectief, cond. Vykintas Baltakas.

48

in het sappermengsel en leed daardoor aan een zwaarmoedigheid die verslavend was omdat ze tegelijk verlamde en inspireerde. Befaamde zwartzakken als Hamlet en Dowland koketteerden graag met die ambiguitet en haar roeswekkende consequenties, en Dowland serveerde zwaarmoedigheid gewoonlijk ook nooit onverduld. Beholve in de consortversie van de *Lachrimae*. Dowland maakt daar geen gebruik van de lichtere galliards die gewoonlijk tussen de pavanes gemonteerd worden, en verdiept stelselmatig de loden somberheid van de uitgangsmelodie in dissonanten en harmonische inventies die zowel gedurfd als hondsefficiënt zijn. Dowland is in verschillende opzichten een brugfiguur tussen (late) renaissancepolyfonie en vroege barokexpressie, maar uitvoerders van zijn consortmuziek mijden graag die ambiguitet: wie de verhalen in de afzonderlijke stemmen in beeld brengt doet dat namelijk ten koste van het meestemmige weefsel, wie teveel polyfonie wil loopt het risico expressie en emotie te doden. De Oostenrijkse gambiste Romina Lischka en haar Hathor Consort slagen erin het beste van beide werelden uit de muziek te extraheren, in een uitvoering die op geen enkel vlak toegevingen lijkt te moeten doen: holistisch melancholisch van op afstand, schrijnend somber van nabij. Met mate consumeren is dus de boodschap. Respect!

Stefan Grondelaers

Bram Van Camp: De Feesten van Angst en Pijn

Het Collectief; Liesbeth Devos, sopraan;
Vykintas Baltakas

Fuga Libera FUG 715

Paul Van Ostajen prikkelt de nieuwsgierigheid van musici en componisten. In de ritmiek van zijn poëzie zit onderhuids een partituur te broeien. Van de bundel *Feesten van Angst en Pijn* werd pas in 2006 een eerste papieren uitgave beschikbaar bij uitgeverij Vantilt; een getrouwe weergave van het ene zelfgeschreven exemplaar van de dichter. De ontreddering van de jonge Van Ostajen – naar Berlijn gevlucht om een gevangenisstraf in Antwerpen te ontlopen – is af te lezen aan de

bladschikking. Die onrustige manier om woorden op een blad te verspreiden heeft componist Bram Van Camp ('1980) getransponeerd naar het klankbeeld, met tegelijk respect en verbeeldingskracht. De cruciale timing en de spannende rustpauzes zijn naadloos op het ritme van Van Ostajen geënt. Er is de intensiteit van de dichter en de componist, maar zeker die van sopraan Liesbeth Devos, die letterlijk alle hoeken van haar stem laat horen. De teksten van de gedichten zijn niet in het inlegboekje opgenomen. De kraakheldere projectie van de zangeres met de scherpzinnige instrumentale interventies maken de gedichten verrassend duidelijk.

Twee instrumentale composities hebben niets meer met Van Ostajen van doen. Toch delen ze dezelfde rusteloosheid. Een trio voor klarinet, viool en piano, niet bevallig de instrumentatie van Bartócs *Contrasts* en *Improvisations* voor viool solo zijn telkens snedig gespeeld.

Een sterk portret van een componist met een consequente eigen stem.

Véronique Rubens

Wolfgang Amadeus Mozart: Pianoconcerto nr.25 in C, K.503 & Pianoconcerto nr.20 in d, K.466

Martha Argerich, piano; Orchestra Mozart
o.l.v. Claudio Abbado

DG 479 1033

De eerste opname die de Italiaanse dirigent Claudio Abbado in 1967 voor Deutsche Grammophon maakte was er een met Martha Argerich als soliste in het *Derde pianoconcerto* van Sergej Prokofjev en het *Pianoconcerto in G* van Maurice Ravel. Toen stond Abbado aan het roer van de Berliner Philharmoniker. Op de laatste cd van de in januari van dit jaar overleden dirigent horen we het Orchestra Mozart, dat Abbado zelf oprichtte in Bologna in 2004. Martha Argerich is opnieuw van de partij, deze keer in twee pianoconcerto's van Wolfgang Amadeus Mozart. De opname werd vorige zomer gemaakt tijdens het Festival van Luzern.

We vinden hier misschien niet de perfectie van een studio-opname terug – zeker bij het orkest –, maar laat ons in dit geval gelukkig prijzen dat de concerten werden gecapteerd. Want de elegante en souplesse waarmee Abbado zijn orkest leidt, en de gedrevenheid en verfijning van Martha Argerich zorgen voor enkele adembenemende momenten. Dit is kamermuziek van een verblijvende schoonheid. Een mooi voorbeeld daarvan horen we in het langzame middendeel van het *Pianoconcerto nr.25*, waar Argerich in volledige harmonie met de houtblazers musicereert. Zelfs op plaatsen waar Argerich heel intuïtief – bijna improvisatorisch – begint te spelen, blijft Abbado de stabiele factor en leidt hij zijn orkest met rustige en zachte hand. Dezelfde elektriciteit en vinnigheid die hun eerste samenwerking kenmerkte, horen we ook hier in beide concerto's van Mozart. Geen stof te bekenen op de partituur. Daarentegen musiceren Abbado en Argerich met een ongelooflijke frisheid en kracht, alsof het de eerste keer is dat ze deze werken brengen. Deutsche Grammophon neemt met het uitbrengen van deze laatste opname op een mooie manier afscheid van een van de grootste dirigenten van zijn generatie.

Vincent Gons

Mauricio Kagel: pianotrio's

Trio Image

Avi 426085532780

Mauricio Kagel behoort, al was het maar omwille van zijn geboortjaar tot de generatie van grote modernisten waartoe ook Boulez, Nono of Berio behoren. En al staat hij voorgoed geboekstaafd als postmodernist – dat wil zeggen: als verheven grapjas en relatieverder van het hooggestemde, bloedserieuze, avant-gardistische ideaal van zijn genoemde leeftijdsgenoten – toch is dat verband goed hoorbaar in zijn muziek. Postmodern is Kagel vooral in die zin, dat zijn muziek tegelijk commentaar op en fenomenologisch onderzoek van muziek is. Maar Kagel was een door- en door ernstig kunstenaar en dat laat zich bijvoorbeeld aan zijn pianotrio's, verspreid gecomponeerd over de

Translation:

*Paul Van Ostaijen stimulates the curiosity of musicians and composers. In the rhythm of his poetry a musical score can be detected. The first printed version of *The Feasts of Fear and Agony* was published in 2006 by Vantilt: a faithful reproduction of the only copy handwritten by the poet. The desperation of the young Van Ostaijen – who fled to Berlin to escape imprisonment in Antwerp - can be seen in the layout. Respectfully and imaginatively composer Bram Van Camp (b.1980) has transposed into music the agitated way in which the words are laid out on paper by the poet. The crucial timing and the exciting breaks are seamlessly grafted onto Van Ostaijen's rhythm. There is the intensity of the poet and the composer, but certainly also that of soprano Liesbeth Devos, who literally shows us all corners of her voice. The texts of the poems are not included in the booklet. The crisp projection of the singer with the astute instrumental interventions make the poems surprisingly clear.*

*Two instrumental compositions have nothing to do with Van Ostaijen, yet they share the same restlessness. A trio for clarinet, violin and piano, not coincidentally the instrumentation of Bartok's *Contrasts and Improvisations* for solo violin are played every incisively.*

A powerful portrait of a composer who has his own consistent voice.

(Véronique Rubens, Staalkaart #25 June-July-August 2014)